

**OSNAŽIVANJE DECE DA PREPOZNAJU I
PRIJAVE TRGOVINU LJUDIMA
U REPUBLICI SRBIJI**
PROJEKTI E-BILTEN

Finansirano
od strane Evropske
unije i Saveta Evrope

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implementirano
od strane Saveta Evrope

Centar za
prava
deteta

O BILTENU

Bilten je nastao u okviru projekta „Osnaživanje dece da prepoznaju i prijave trgovinu ljudima u Republici Srbiji“, koji Centar za prava deteta (CPD) sprovodi u saradnji sa NVO Atina, a uz podršku Evropske unije i Saveta Evrope, u okviru zajedničkog programa „Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku 2019 – 2022“, u periodu od 1. novembra 2021. do 15. juna 2022. godine. Ima za cilj da informiše decu, roditelje, profesionalce koji su u kontaktu sa decom i roditeljima, kao i širu javnost o fenomenu trgovine ljudima i raspoloživim mehanizmima zaštite.

VIŠE OD 65 % IDENTIFIKOVANIH ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA U SRBIJI SU DECA I MLADI.

Prema statističkim podacima Centra za zaštitu žrtava trgovine ljudima, tokom 2021. godine, u Srbiji je formalno identifikovano 46 žrtava trgovine ljudima, a među njima je 16 devojčica i 1 dečak. Kao i prethodnih godina, većinu identifikovanih žrtava čine žene, čak 80%, što govori o tome da trgovina ljudima ima komponentu rodno zasnovanog nasilja.

Nastavlja se i trend da je seksualna eksploatacija dominantan vid, sa učešćem od 50%, na drugom mestu je višestruka eksploatacija sa 17%, dok je na trećem mestu prinuda na prosjačenje sa 10%.

⚠️ Stručnjaci koji deluju u ovoj oblasti upozoravaju da je broj žrtava daleko veći, jer su u statistici navedene samo one koje su otkrivene i identifikovane.

SPROVEDENE AKTIVNOSTI

20 radionica sa decom u osnovnim i srednjim školama širom Srbije i SOS Dečjem selu Kraljevo

Izrađen poster [„Prepoznaj i reaguj“](#)

Sprovedene dve kampanje radi promocije digitalne platforme na društvenim mrežama

1

3

5

2

4

6

Promocija videa [„Između sna i jave“](#)

Promocija digitalne platforme [„Zaštita dece od trgovine ljudima“](#)

Promocija digitalne platforme na TikTok-u kroz kratke video poruke

RADIONICE SA DECOM U ŠKOLAMA ŠIROM SRBIJE

Radionice su održane u 20 osnovnih i srednjih škola širom Srbije (Beogradu, Zemunu, Novom Pazaru, Subotici, Kraljevu, Zrenjaninu, Prokuplju, Milutovcu, Bačkom Petrovcu, Leskovcu, Nišu, Vranju, Bujanovcu i Čajetini), kao i u SOS Dečjem selu Kraljevo.

Učestvovalo je 478 dečaka i devojčica uzrasta od 11 do 18 godina.

UTISCI SA RADIONICA...

„Niko nam ne priča o ovim temama. Sada shvatam koliko deca nisu bezbedna.“ (devojčica, 15 godina)

Razgovarajući sa decom, došli smo do zaključka da su deca nedovoljno informisana o fenomenu trgovine ljudima i da je njihovo poznavanje teme na nivou prepoznavanja terminoloških odrednica, i uglavnom se svodi na informacije koje su čuli od roditelja ili su ih preuzeli iz filmova.

Kidnapovanje dece je prva asocijacija koju deca imaju kad čuju sintagmu trgovina ljudima.

Svesni su da su deca jedna od najugroženijih grupa, i to objašnjavaju time što su deca „mala i naivna“ što „nemaju životnog iskustva“.

Rodni stereotipi su prisutni kada je reč o njihovom poimanju razloga koji leže u osnovi veće ugroženosti devojčica u odnosu na dečake, pa tako smatraju da su devojčice u većem riziku, jer su „dečaci jači pa mogu da se brane“.

Deca često zamišljaju trgovca ljudima kao nekog ko nosi kapuljaču i živi na mračnom mestu, ali smatraju i da su to ljudi koji nisu bili mnogo voljeni kao mali, kao i da se dobro pretvaraju da su nam prijatelji. Kada je reč o mehanizmima zaštite, većina bi se najpre obratila roditeljima ili policiji, a retko ko je znao da takvu vrstu pomoći mogu dobiti i od nevladinih organizacija.

Deca smatraju da su im sve informacije bile jako korisne, i da bi bilo dobro da je ovakvih radionica više, i da se o ovoj temi priča i u školama.

„Znam kako mogu da pomognem. Ispričaću drugu šta sam danas sve čuo.“ (dečak, 12 godina)

PROMOCIJA VIDEA „IZMEĐU SNA I JAVE“

- ✘ Nastavili smo sa promocijom videa koji je nastao u okviru projekta „**Kampanja za podizanje svesti o trgovini decom u Republici Srbiji**“, koji je CPD sproveo u saradnji sa NVO Atina uz finansijsku podršku Evropske unije i Saveta Evrope u okviru zajedničkog programa „Horizontalni program za Zapadni Balkan i Tursku“ u periodu od 22.3.2021. do 27.9.2021. godine.
- ✘ **Video** odgovara na pitanja *šta je trgovina ljudima, ko može biti trgovac, gde se odvija trgovina ljudima, kako da je prepoznamo, ko je u najvećem riziku i kome da se obratimo za pomoć*. U izradi filma učestvovala su deca iz Kluba DX pri CPD-u, koja su nakon edukativnih radionica na temu prevencije i zaštite dece od trgovine ljudima aktivno učestvovala u izradi scenarija videa, kako bi na što bolji način svojim vršnjacima približili temu trgovine decom.

2

PROMOCIJA VIDEA „IZMEĐU SNA I JAVE“ U ŠKOLAMA

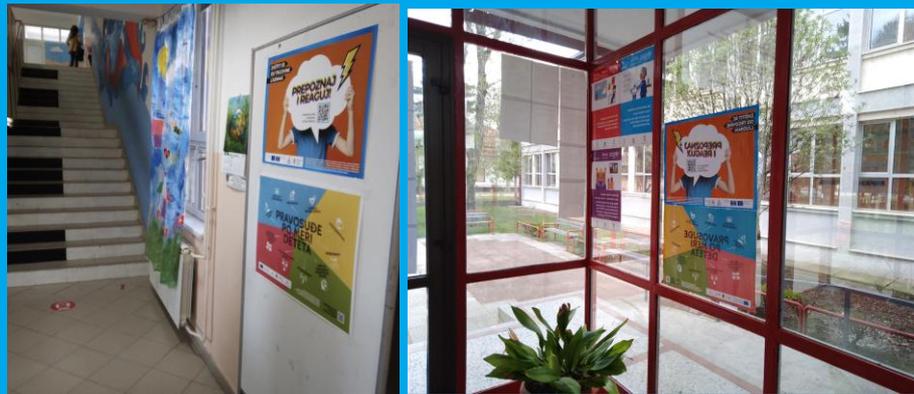

POSTER „PREPOZNAJ I REAGUJ! ZAŠTITI SE OD TRGOVINE LJUDIMA!“

Kako bi dosegao do što većeg broja dece i mladih, CPD je u saradnji sa Klubom DX izradio poster „Prepoznaj i reaguj! Zaštiti se od trgovine ljudima!“,

Poster sadrži QR kod koji vodi do digitalne platforme „Zaštita dece od trgovine ljudima“.

Poster je poslat na adrese 300 osnovnih i srednjih škola, policijskih stanica, centara za socijalni rad i drugih relevantnih aktera uključujući i nevladine organizacije.

**ZAŠTITI SE
OD TRGOVINE
LJUDIMA!**

**PREPOZNAJ
I REAGUJ!**

SKENIRAJ KOD
I UPOZNAJ
SVOJA PRAVA!

KAMPANJU SPROVODI CENTAR ZA PRAVA DETETA U SARADNJI SA NVO ATINA, U OKVIRU PROJEKTA „OSNAŽIVANJE DECE DA PREPOZNAJU I PRIDAVE TRGOVINU LJUDIMA U REPUBLICI SRBIJI“, KOJI FINANSIRAJU EVROPSKA UNIJA I SAVET EVROPE KROZ ZAJEDNIČKI PROGRAM „HORIZONTAL FACILITY ZA ZAPADNI BALKAN I TURSKU 2018–2022“. STAVOVI I MIŠLJENJA IZRAŽENI U KAMPANJI NE IZRAŽAVAJU NUŽNO Zvanične stavove Evropske unije i Saveta Evrope.

Regulatorne od strane Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije
Evropska unija
Evropski savet
Evropski centar za ljudska prava
ATINA
Centar za prava deteta

PROMOCIJA DIGITALNE PLATFORME U ŠKOLAMA

- ✘ U skladu sa predlozima i sugestijama dece i mladih, unapredili smo digitalnu platformu „**Kako da se zaštitiš od trgovine ljudima?**“, koja je nastala kao rezultat višemesečnog zajedničkog rada CPD-a i NVO Atina na projektu „Kampanja za podizanje svesti o trgovini decom u Republici Srbiji“, koji se sprovodio uz finansijsku podršku Evropske unije i Saveta Evrope, a kroz zajednički program „Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku 2019–2022“.
- ✘ Osnovna ideja i cilj nastanka platforme jeste da se deca i mladi, koji su u povećanom riziku da postanu žrtve trgovine ljudima, direktno informišu o tome kako da prepoznaju te rizike i kako da se zaštite.

PROMCIJA DIGITALNE PLATFORME U ŠKOLAMA

5 SPROVELI SMO KAMPANJU NA DRUŠTVENIM MREŽAMA

Kroz kampanju smo promovisali digitalnu platformu „Zaštita dece od trgovine ljudima“, u želji da se deca i mladi direktno informišu o tome kako da prepoznaju rizike i kako da se zaštite od trgovine ljudima.

ŠTA JE TRGOVINA LJUDIMA?

KO SU NAJČEŠĆE ŽRTVE TRGOVINE LJUDIMA U SRBIJI?

KAKO DA PREPOZNAŠ TRGOVINU LJUDIMA?

ŠTA TI MOŽEŠ DA URADIŠ?

KAKO DA PREPOZNAŠ TRGOVCA LJUDIMA?

KAKO DA SE ZAŠTITIŠ OD TRGOVINE LJUDIMA?

PET NAJČEŠĆIH PREDRASUDA O TRGOVINI LJUDIMA

ZAŠTO JE VAŽNA KONVENCIJA SAVETA EVROPE O BORBI PROTIV TRGOVINE LJUDIMA?

KVIZ ZNANJA

PRIJAVI!

KAMPANJA NA DRUŠTVENIM MREŽAMA „PITALI SMO DECU DA NAM KAŽU...”

Tokom radionica koje smo održavali u osnovnim i srednjim školama širom Srbije, pitali smo decu da nam kažu:

- ✓ šta je za njih trgovina ljudima,
- ✓ kako zamišljaju trgovca ljudima,
- ✓ ko može da bude žrtva trgovine ljudima,
- ✓ šta misle zašto žrtva odmah ne prijavi trgovca ljudima,
- ✓ da li znaju kako da se zaštite od trgovine ljudima.

Dečje izjave su pretočene u kampanju na Fejsbuku, Instagramu i TikToku.

DECA KAŽU...

„Trgovina ljudima je prodaja. Ti ljudi dobijaju novac. Veliki novac.“

(dečak, 14 godina)

„Trgovina ljudima je kada neko kidnapuje dete. Onda traže otkup od roditelja.“

(dečak, 11 godina)

„Trgovci ljudima su nesrećni ljudi. Ljudi koji nisu bili dovoljno voljeni kao mali.“

(devojčica, 14 godina)

„Trgovac ljudima je neko koga mislite da poznajete, zato što se dobro pretvara.“

(dečak, 11 godina)

„Taj trgovac, to je neki stari čovek, koji se pravi da je mlad. On nosi kapuljaču.“

(dečak, 13 godina)

„Trgovac živi na nekom mračnom i napuštenom mestu.“

(dečak, 12 godina)

„To je neko mnogo jak. On je glavni.“

(dečak, 14 godina)

„Trgovac nosi kapuljaču. Maskiran je.“

(devojčica, 12 godina)

„Neka deca žive na ulici. Ja mislim da su oni možda nečije žrtve.“

(dečak, 11 godina)

„Devojčice. One su primamljivije trgovcima ljudima, jer izgledaju slabije, i mogu da ih udaju.“

(dečak, 13 godina)

Centar za prava deteta
European Commission
European Union

Centar za prava deteta

Centar za prava deteta
European Commission
European Union

Centar za prava deteta

Centar za prava deteta
European Commission
European Union

Centar za prava deteta

Centar za prava deteta
European Commission
European Union

Centar za prava deteta

Centar za prava deteta
European Commission
European Union

Centar za prava deteta

„Trgovci više vole da kidnapuju devojčice.“

(dečak, 12 godina)

„Mislim da ih je sramota. Verujem da bi pre priznale kada ne bi bilo osude okoline.“

(devojčica, 17 godina)

„Plaše se!“

Misle da će tada biti još gore.“

(devojčica, 14 godina)

„Ja bih bežao. Ili bih ga šutnuo jako.“

(dečak, 10 godina)

„Trebao odmah reći nekoj starijoj osobi, ako primetite nešto sumnjivo.“

(devojčica, 11 godina)

„Javite se roditeljima kad negde idete i ne razgovarajte sa nepoznatim ljudima.“

(devojčica, 12 godina)

„Svoje lične podatke ne treba da delite ni sa kim, osim sa osobama u koje imate poverenja.“

(devojčica, 14 godina)

Kad se igramo na ulici, treba da budemo u blizini nekog lokala sa puno ljudi. Onda smo bezbedni.“

(dečak, 12 godina)

„Ako vam neko šalje ružne reči, odmah ga blokirajte.“

I pozovite 19833.“

(dečak, 10 godina)

Centar za prava deteta
European Commission
European Union

Centar za prava deteta

Centar za prava deteta
European Commission
European Union

Centar za prava deteta

Centar za prava deteta
European Commission
European Union

Centar za prava deteta

Centar za prava deteta
European Commission
European Union

Centar za prava deteta

Centar za prava deteta
European Commission
European Union

Centar za prava deteta

KRATKE VIDEO PORUKE NA TIKTOK-U

✓ Članice Kluba DX su snimile kratke video poruke u kojima daju odgovore na pitanja vezano za fenomen trgovine ljudima. Poruke su objavljene na društvenoj platformi TikTok-u.

1. Šta je trgovina ljudima?

2. Ko može biti žrtva trgovine ljudima?

3. Zašto ljudi postaju žrtve trgovine ljudima?

4. Kako ljudi postaju žrtve trgovine ljudima?

5. Kako možeš da prepoznaš trgovca ljudima?

6. Zašto žrtve ne pobjegnu?

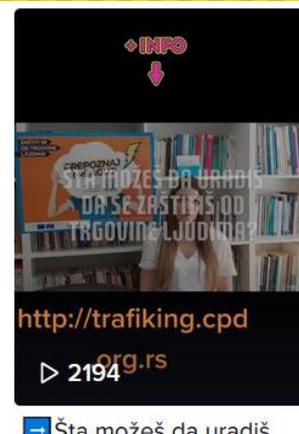
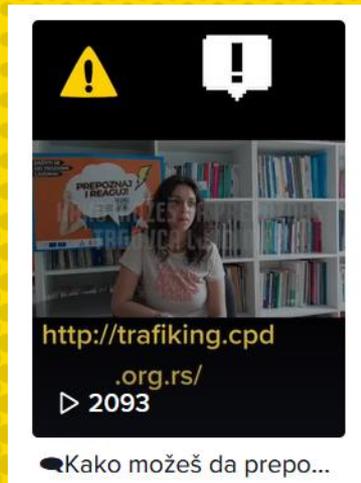
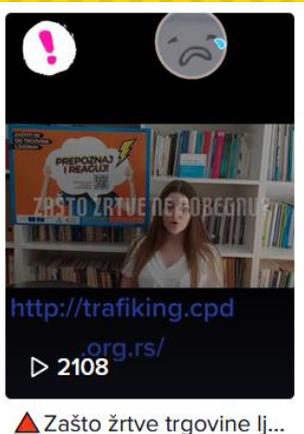
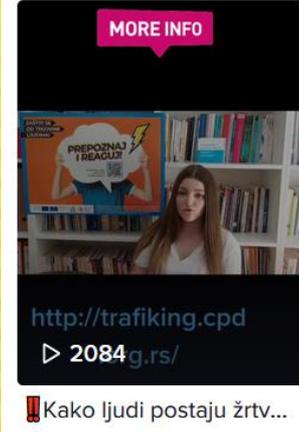
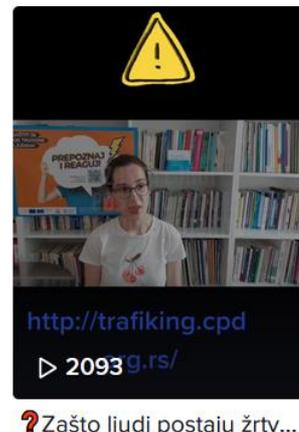
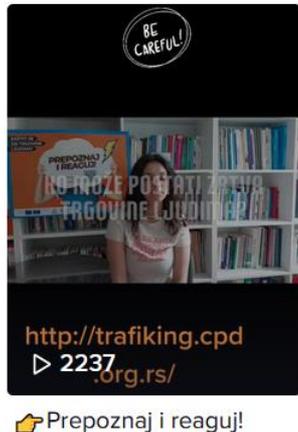
7. Koji sve oblici trgovine ljudima postoje?

8. Šta možeš da uradiš da se zaštitiš od trgovine ljudima?

9. Kome možeš da se obratiš za pomoć?

VIDEO PORUKE NA TIKTOK-U

PROMOVISALI SMO PROJEKTNE AKTIVNOSTI U MEDIJIMA

Andrijana Radoičić Nedeljковиć, NVO Atina - TV Tanjug, Vesti u 11

10 приказа • 24. 11. 2021.

👍 2 🗨️ НЕСВИЂАЊЕ ➔ ДЕЛИ 📄 КЛИП ➔ САЧУВАЈ ...

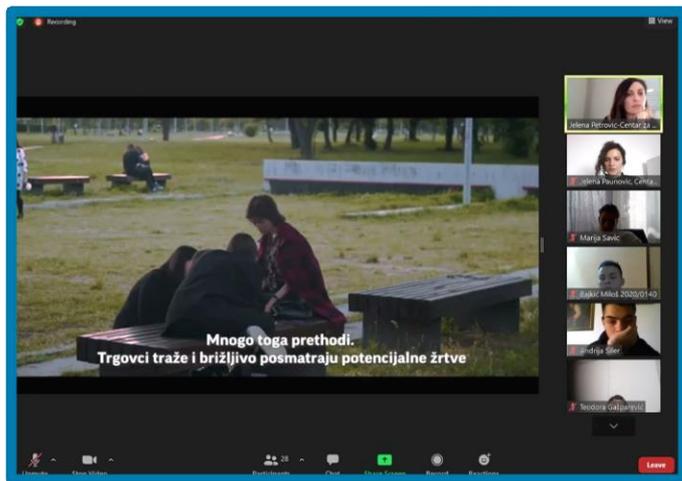

TREĆI SVET: gost Jelena Petrović | Episode 032

3.516 приказа • Стримовано је уживо 12. 3. 2022.

👍 21 🗨️ НЕСВИЂАЊЕ ➔ ДЕЛИ 📄 КЛИП ➔ САЧУВАЈ ...

RAZGOVARALI SMO SA STUDENTIMA FAKULTETA ZA SPECIJALNU EDUKACIJU I REHABILITACIJU O TRGOVINI LJUDIMA

PRATITE NAS...

Web:
<https://cpd.org.rs>

Instagram:
centarzapravadeteta

LinkedIn:
Centar za prava deteta/Child Rights Centre

Facebook:
@Centarzapravadeteta

Twitter:
@pravadeteta

E-bilten je nastao u okviru projekta „**Osnaživanje dece da prepoznaju i prijave trgovinu ljudima u Republici Srbiji**“, koji sprovodi Centar za prava deteta u saradnji sa NVO Atina, uz finansijsku podršku Evropske unije i Saveta Evrope kroz zajednički program „Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku 2019-2022“.

Izrečeni stavovi ni na koji način ne odražavaju zvanične stavove Evropske unije i Saveta Evrope.

Finansirano
od strane Evropske
unije i Saveta Evrope

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implementirano
od strane Saveta Evrope

Centar za
prava
deteta